

"Istarska Riječ"

Istarski svakog četvrtka uveče
Stakor držog Šetvrtka donaće
stariji prilog "Mladi Istranin".
Preplaća za članstvo časnika
15 - lira na godinu, a za
članstvo 25 - lira.
Upravni odbor: Tret
(Trieste) - Via S. Francesco
d'Assisi 200, Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tijednik za poslovne, gospodarske i političke istarske zadeve.

"Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari". — Narodna poslovica.

Oglaši se 4 lira
za svaki članstvo više
u sklopu jednog stepena. Za viši
članstvo upoznje daje se znak
popriča prema pogodbi. Plaća
se u vlasništvo u Triestu. Doplat
se poštu uredniku, a novac
upravi. Neftaktrana se plama
na primaju, a nukotić se ne
vratiće ni u kojem slučaju.

Viktor Tomičić

Jedno ime, a koliko uspomena, što
padaju s njima u grob!

Bio je momčić od petnaest godina, kad je bio četrdeset i osme orkan revolucije žestoko prodrmao temeljima austrijskoga carstva. Krimski rat, Solferino, veliki američki rat za slobodu, ratovi šezdeset i šesti i sedamdeset, i Plevena i Bosna — sve što se odigralo u vrijeme njegovih najljepših godina.

Te i tolike druge događaje nije poznati Tomičić gledao izdaleka, s kucnjog prozora, već blizi: u neku ruku bio je on u njih i umiješan.

Jos kada dijete otisalo na more, da u vječitoj borbi s njegovim valovima zadržuje svoj teški mornarski krušac. Mnogo je prepadao, ali i mnogo vidio i naučio. A što je na glavnije, on je ono naučeno primijenio u život, na korist vojnika i društva.

Jest, jest samo onaj, koji je vrijedan nešto za sebe da uradi moći da uradi i za druge. Ovo su nas učili naši starovi i pravci, a ovo bi morali da zapamtimo i naši mladji. Na plesku se ništa stalno ne gradi!

Viktor Tomičić bio je utjelovljeni rad. Već od rane mladosti. I onda, postao je položio zapovjed na brotu i povukao se u svoje rodjeno Volosko on je nastavio svoj rad. Ako je moguće još u vjetri mjeri. Očrtati taj njegov rad može u najkrupnijim potezima, bilo bi ovde gotovo nemoguće. Bio je čovjek mora, pa se — a to je jasno — ni na suhu nije mogao od njega da otkine. Tako je on, već god 1883. čim se je Opatija počela da diže, uzeo da smršta, kako bi se stavio parobrodarsko društvo, koje bi mjesto dotadašnjih malenih i nezgodnih trgeta postavilo parobrode, da vrše saobraćaj između Rijeke, Opatije i drugih mjeseta na Kvarneru. U ono vrijeme dolazio je na Rijeku u nedjelju po par Loydovih parobroda. Jedan je od njih ticao iku — i to je bilo sve. Zamislite, kako su naši ljudi široko gledali, kad im je kapetan Tomičić izisao s predlogom, da se između Rijeke i kvarnerskih lučica uvedu parobrodi, koji će svaki drugi dan ticati razna mjesta na našoj obali. Rijetki su ga razumjeli, a još su rđedi bili oni, koji su ga u negovu nastojanju poduprili. No unatoč tome je uspio, i mi možemo reći, da je ondašnje društvo "Srđljuga i druga", a kasnije "Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo", pa i današnja "Jadranska plovđiva" u glavnome njegovo djelo.

Otkad se nastanio kod kuće, on je posvećivao osobitu pažnju svojoj rođenjoj općini. Isprva nije mogao za nju mnogo da radi, i to s razloga, što su onda na općini zapovjedali drugi. No kad je god. 1894. općina Volosko-Opatija pada u ruke našim ljudima, onda se započeo i onaj silni, upravo neumorni njegov rad u korist svoga rođenoga kraja. On je uvelike volio svoje mjesto, pa je želio a i radio na tom, da u njemu bude sve lijepo, čisto i tredno, pa i prema duhu vremena, da se ne kaže za nas, da još uvijek pletemo kotak kô i otac. Gdje nije bilo puta, tu bi on došao i prijedlogom, da se put napravi, gdje trebalо, da iznike kakvo stablo, to ga je on zasadio, da služi potomstvu. Općinski je načelnik u ono vrijeme bio vrlo zaslužni g. dr. A. Stanger, komu je i samome njegova rodna mjesto sreću prizraslo, pa je pojedini Tomičić mogao s njime da radi u najboljem redu i skladu. A tako je i bilo.

Ali kruna života pojednog Viktora Tomičića bila je i ostat će njegovo duboko, iskreno rođoljubje. On je bio naš čovjek. U pravom i najlepšem smislu riječi. Nas čovjek! Gdje god se stogod stvaralo u korist naše narodne misli — tu se upravnim redovima mogli da vidite Viktora Tomičića. Otkad se u Voloskom ustrojila Čitaonica "Bratimstvo", on joj je bio blagajnikom. Čim se osnovala Družba sv. Ćirila i Metoda na Istru, on joj je bio odbornikom, i naši će se ljudi po Istri milo i dugo sjećati onoga starca s lijepom, bijelom bradom, što su svake godine vidjali na družbenim skupštinama. Treba naime znati, da nije u Istri bilo nijedne narodne skup-

štine ni manifestacije, kojoj nije prisustvovao, kao što nije u Voloskom. Opatiji i u okolici bilo malo poznatijeg pojedinika, koga ne bi Tomičić ispratio do groba.

Jedna je lijepa crta naših pomoraca, da ma koliko voljeli more, oni uvećje uživaju i u zemlji, baš u onoj, što nam daje naš kruh svakidašnji. Tako je i naš Tomičić s neobičnom ljubavlju obrađivao svoje vrtove, čuvao ih i pazio korišćenje s mnogim iznasačinama na polju gospodarstvenom. Pa da ne bude on sâm imao od toga koristi, on je kao predsjednik gospodarske zadruge za sudbeni kotar Volosko poradio mnogo, da je narod u našim krajevinama počeo takodjer, da se okorišćuje tim novovječkim iznasačinama.

Pokonjnik je bio vrlo darežljiv osobito u narodne svrhe. On je ulagao svoj novac i u poduzeća, za koja je već unapred znao, da ne će "usisiti", no ta su poduzeća bila narodna — i to je njemu dostajalo. Tako je on postao dioničarom raznih tiskara i društava, od kojih je imao samo štete, ali se je tješio, kad bi vidi, da su narodu na korist.

Pokonjni Tomičić bio je naš — kao što je naš bio i pokonjenu zet dr. Kurelić i kašoće je naš drugi njegov zet g. dr. Matko Trinajstić. I svi njegovi su naši — i to je bila jedna od njegovih najljepših dika.

S mnogo ljubavi sjećamo se prijatelja, i koga smo za navjež izgubili. Neka mu je slava! Viečna Slava!

skojima u zadružama učlanjeno 45 postotaka stanovništva, dokle skoro polovicu cijelokupnog pučanstva.

Kod romaničkih naroda, kod Francuza i Talijana jest, poprečno 13 postotaka pučanstva udruženo u zadružama.

Kod Slavena 25 postotaka, a kod Germana 30 postotaka od svega pučanstva.

Izvan Evrope takodjer se zadružarstvo nalazi u brzom razvoju. Od 22 do 25 posto djece u zadružama u Ameriku, a u Aziji 14 tisuća zadružara.

U Aziji stoji na prvom mjestu Japan

sa 14 tisuća zadružara. Nedavno se u Indiji, ogromnoj zemlji u Aziji pod engleskim gospodstvom, zadružarstvo počelo silno razvijati, te je dosada tamo osnovano oko 60 tisuća zadružara, a od tih 50 tisuća kreditnih. Bogataši u Indiji dugo su tražili tamoznog seljaka dajući mu novce u zajam uz velike kamate. Indijski seljak vraćao je dug obično u "naravi": to u zitu, koje je svojim vjerovnikom morao dati uz nisku cijenu, tako da je u stvari plaćao na svoj dug oko 60 posto kamata. Neponak se indijski seljak poteče sakupljajući zadruge, zadruge su se lijepo raširile, seljak se je oslobođio svojih guličica, te sada plaća za zajmove od zadruge najviše 12 postotaka kamata, što je razmjerno mašo.

U Rusiji se je počelo zadružarstvo postupno razvijati, a u Francuskoj i u Indiji, a u skrajnjem jugu, u Engleskoj Africi.

Opozna se početak zadružarstva pokretom svjetskoga rata izvanredno jako razvijati. Osobito se razvijaju konzumne (potrošačke) zadruge. Ove zadruge vlasti posuđuju podupire. Broj tih konzumnih zadružara raste sve više i više i prošle je godine iznosio 28 tisuća i 821 zadružara sa približno 8 milijuna članova.

I u Africi se je počelo da razvija zadružarstvo i to na sjeveru, u francuskom Alžiru, i na skrajnjem jugu, u engleskoj Africi.

Opozna se početak zadružarstva pokretom svjetskoga rata izvanredno jako razvijati. Osobito se razvijaju konzumne (potrošačke) zadruge. Ove zadruge vlasti posuđuju podupire. Broj tih konzumnih zadružara raste sve više i više i prošle je godine iznosio 28 tisuća i 821 zadružara sa približno 8 milijuna članova.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka je država slavenska, a češki narod se narod odlikuje i u svakom pogledu postupaju potpuno slavenskim, ali ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Najdivnija slavenska odlike jest poznati novinarstvo pozivajući se način na koji se putuju.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

No, ne samo u školskom pogledu nego i u svakom drugom manjinu su u Čehoslovačkoj poštovane. Država im stiže jezikne, go-

spodarske i kulturne interese.

Time se Čehoslovačka stiže ugled i simpatije kulturnog svijeta, dokazuje, da je napredna i da je — slavenska.

Zadrugarstvo

Zadrugarstvo je danas velevlast. Imo po cijelom svijetu preko 250 tisuća zadružara, a u tim je zadružama upisano oko 150 milijuna članova.

U razvoju zadružarstva oprašavamo prije svega dvije osobitosti i to: brzinu, kojom se u zadnjih deset godina siri po svom svijetu zadružarska misao i kojom se zadružne osnivaju, a zatim lakoću, kojom se tada zadružarska misao priključuje različitim prilikama pojedinih djelova svijeta.

Od 28 evropskih država nema osim Turke nijednu, u kojoj se ne bi zadružarska misao pojavila i lijepe utvrdila u ovom ili onom obliku. Razmjer između stanovništva, koje je udruženo u zadružama i cijelokupnog broja stanovništva u raznim državama različit je.

U Španjolskoj zadružari sačinjavaju jedva jedan postotak svega stanovništva, dok istodobno u Danskoj i Fin-

landu ima u zadružama učlanjeno 45 postotaka stanovništva, dokle skoro polovicu cijelokupnog pučanstva.

Kod romaničkih naroda, kod Francuza i Talijana jest, poprečno 13 postotaka pučanstva udruženo u zadružama.

Kod Slavena 25 postotaka, a kod Germana 30 postotaka od svega pučanstva.

Izvan Evrope takodjer se zadružarstvo nalazi u brzom razvoju. Od 22 do 25 posto djece u zadružama u Ameriku, a u Aziji 14 tisuća zadružara.

U Aziji stoji na prvom mjestu Japan

sa 14 tisuća zadružara. Nedavno se u Indiji, ogromnoj zemlji u Aziji pod engleskim gospodstvom, zadružarstvo počelo silno razvijati, te je dosada tamo osnovano oko 60 tisuća zadružara, a od tih 50 tisuća kreditnih. Bogataši u Indiji dugo su tražili tamoznog seljaka dajući mu novce u zajam uz velike kamate. Indijski seljak vraćao je dug obično u "naravi": to u zitu, koje je svojim vjerovnikom morao dati uz nisku cijenu, tako da je u stvari plaćao na svoj dug oko 60 posto kamata. Neponak se indijski seljak poteče sakupljajući zadruge, zadruge su se lijepo raširile, seljak se je oslobođio svojih guličica, te sada plaća za zajmove od zadruge najviše 12 postotaka kamata, što je razmjerno mašo.

U Rusiji se je počelo zadružarstvo postupno razvijati, a u Francuskoj i u Indiji, a u skrajnjem jugu, u Engleskoj Africi.

Opozna se početak zadružarstva pokretom svjetskoga rata izvanredno jako razvijati. Osobito se razvijaju konzumne (potrošačke) zadruge. Ove zadruge vlasti posuđuju podupire. Broj tih konzumnih zadružara raste sve više i više i prošle je godine iznosio 28 tisuća i 821 zadružara sa približno 8 milijuna članova.

I u Africi se je počelo da razvija zadružarstvo i to na sjeveru, u francuskom Alžiru, i na skrajnjem jugu, u engleskoj Africi.

Opozna se početak zadružarstva pokretom svjetskoga rata izvanredno jako razvijati. Osobito se razvijaju konzumne (potrošačke) zadruge. Ove zadruge vlasti posuđuju podupire. Broj tih konzumnih zadružara raste sve više i više i prošle je godine iznosio 28 tisuća i 821 zadružara sa približno 8 milijuna članova.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

Čehoslovačka postaje svakiju pravicu u punoj mjeri. Pa i za svoje narodno gesto

Česi su si uželi divnu rečenicu apostola i osloboditelja njihovoga, Masaryka: Istina pobedi. — Jest, istina i pravda uvijek pobedi. To je dokazalo već hiljadu.

Taj izgovor nije na mjestu, jer Čehoslovačka postupa na lijepe i kulturne načine ne samo u rječima nego nastojji, da stvaraju u svojoj državi pravica sive one odlike, koje rese slavenske narode i slavenske države.

od narodnih manjini imet kakove sreći, kakovega uspeha — to sam ja pitao, a ne jementaler!

Jar.: Uspeh! Ča će pak to reć? Uspeh! Ne moru oni od skupštini zapovjetati? No neka se stori ovako, a ono onako. Oni se — vako toliko skupe, da svet, ki lahko pobabilje, spameće, da ihu tu i nekih manjina, ke imaju kako veli istu pravicu, da živu i da se razvijaju. Pametni inuži, ki imaju: tam, kako i naš Wilfam prvu besedu, tumače na lepi i mirni način, kajčo čovek, očka spada i malemu narodu, ni nimalo manji od onega, ki spada večetu narodu. Zato bi trebalo, da se nij male ne zapušta. Jedna zemlja, koju se postavlja i naš narod, bit će za sigurno od Boga blagoslovljena, kako je blagoslovljena i Sjeverna Amerika, kade jedan do drugega mimo i složno živi tri naroda: Italjan, Nemac i Francuz. Od takovih stvari se govori na onih skupštini, a mi ki verujemo va pamet ljudske, uverenim smo, da će to jedan dan prenesti blagoslova.

Fri: No, tako se govori, a ne vavek ono: jementaler! jementaler!

IZ PULE I OKOLICE

Kriza. - Požar. - Česte i poljski putevi.

Mnogo smo puta naglasili, da se naš grad nalazi u ekonomskoj krizi. To se veda osjeća, jer ima tome i vidljivih znakova. Zaposleni radnici imade malo, a edan dio ovih presele se kojekuda: neko u inozemstvo, neko u Trst, Monfalconi itd. Prosle sedmice bukunula je vatrica u Abbazia 28 u trgovini jestivne gosp. Olge Rizzo ud. Nilder. Dva prolaznika opađe ogani i pozvane pomoci. Brzo stigose specijski vatrogasci, koji su u dvostosnom naporu uspjeli udušiti vatru. Prouzročena setra računa se preko 8000 lira.

Kad čovjek putuje po setima u okolicu grada, upadaju mu odmah u oči silno slabitevi i pokvarene ceste. To je jedna vazna stvar, kojoj treba što prije pomoći. Govori se, da kane oblasti ove zime popravljati glavne prometne ceste. To je zaista od velike nužde. Ali je također potrebno, da se i po selima razni poljski i drugi putevi poprave. I za to treba načeti vremena i načina. Čovjek se upravo pretrasi kad gdjeđaje vidi kakav strašni poljski put, po kojem se jedan sejka sa vozom toliko muci. Bilo mu "ranotu", bilo da se dade podopćinama kakva pomoći u svrhu ili kako mu drago, ali i to ne treba što prije doškotiti.

Medutim kise još uvijek nema...

Šume i planine.

Već smo neki dan i lavili o požaru neke šume u okolini Pule. Sada opet javljaju novom požaru, koji se još pojavio u jednoj šumi blizu Peroja. Iz Pule su odmah odjurili na mjesto požara vatrogasci. Već je bio požar zahtvatio oko dvije tisuće četvornih metara šume, no vatrogasci su ipak, iako teškom mukom, uspjeli zaprijeti daljnje baranje grozog požara.

Vraćali su se iža obavljene posla naugrad u Puli, ali su na putu opazili stup dima, koji se je dizao iz jedne šume. U blizini je gorjela jedna druga šuma, već prilično jakim plamenom. Požar je bio zahtvati već par stotina četvornih metara te vrastove šume. Vatrogascima je uspjelo i ovaj požar pogasiti.

IZ SV. MARTINA KRAJ BUZETA.

Miljkarna.

Mi smo našu zadružnu miljkarnu, koju smo pred krvatim osnovali smještili užišpod seoskog vrela, pa će se sadu moći bolje manipulirati s miljekom; a domaćićemo imati nove strojeve (aparate). Naša miljkarna pridobiva svakidan sve više elativa, a s njima i miljeka. Odsada trebat će Trst više miljeka, pak će miljkarna primati više miljeka. Doskora će se početi odvajači miljeko i Trst kamioni. Onda će sve ići bolje.

Veseli nas, da se neka gospoda u Puli, koja stoji na čelu gospodarskih ustanova, zanimaju za našu miljkarnu. Običeši nam svaku pomoć. Ovo je lijepo i hvalevredno. Bili su kod nas da vide na licu mjesata miljkarnu i naše potrebe. Običeši nam jednog ostalim posredovati u nabavi najboljih krava, muzara, te priskrbiti nam neke poljske strojeve. Mi u njihova občajna rado vjerujemo. A sada je glavno, da ne naši gospodari učinjavaju u miljkarnu, pa da davaju čisto, dobro i zdavo miljeko. Samo na ovaj način ćemo podignuti ugled našoj miljkarni i steći pouzdanje i kredit jedna u i svijetu.

IZ POLJANA KOD PODGRADA

Naše prilike ili bolje — neprilike.

Pjetko glasa o nama. Mogao bi tko počititi, da nemamo o temu da pišemo, tamo, da pisemo ne samo o temu, nego i mnogo čemu.

Zivot je kod nas mukotrpnan. Mnogo treba rada i napora, da se dodje do kruha. Dosad nas drva spasavaju. Ali doci će i olimpijski kraj, onda nam preostane jedino kraski kraj.

Poljski priros kod nas je mizeran. Treba da dučan pomaže.

U kulturnom pogledu smo poljanci u protstvorju s Albancima. Videće, da je nared bez škole narod bez budućnosti, nastojali smo, da dobijemo školu, ali na sve mobile smo obesjećani i ništa više. Gospoda, narоčito ona u Pedgradu, bila su ujvrena, da je dosta seljaku, da znade učiniti

cu, koja je doduće iz Rijeke, ali je zaborava hrvatski. Dobili smo učitelje, ali školske zgrade nemamo. Ono malo prostora što imademo za spremanje usjeva, oruđa i drugih stvari, ne može služiti za školu.

Misu imademo svaki mjesec dva puta, kad nas posjeti golački župnik. Inače ide moći u misi u daleki Golac.

Trebalo bi mnoga poduzeti, da se iz svih nevolja podigne ovaj naš kraj.

Politički pregled

ITALIJA.

Ugovor o prijateljstvu s Rumunjskom.

Pred par dana sklopjen je između Italije i Rumunjske jedan važan ugovor o prijateljstvu. U tu je svrhu ministar predsjednik Rumunjske došao u Rim, da se sa g. Mussolinijem dogovara.

Ugovor je sklopjen te glasi po prilici ovako:

Zeleteći da ojačaju veze prijateljstva dviju zemalja, starajući se, da osiguraju opću mir i sigurnost svojih naroda i da urede svoju politiku, što je potrebno za moralno i ekonomsko podizanje Evrope, odlučni, da podržavaju pravni i politički međunarodni porekav, želeći, da svojim narodima pruže potpune garancije u okviru pakta Lige Naroda — dva vladaca Njeg. Vel. kralj Julijanski i Njeg. Vel. kralj Rumunjske primaju preko svojih opunomoćenika stjedčeči članke ugovora o prijateljstvu između Rumunjske i Italije:

1. da se uzajamno pomažu i srdično saraduju u održavanju međunarodnog porekav, kao i u cilju poštovanja i izvršavanja obaveza u ugovorima, koje su potpisali.

2. u slučaju međunarodnih zapletaka i ako su ugovaračke strane složne i sporazumne, da su njihovi zajednički interesi ugroženi ili mogu da budu ugroženi, obvezuju se, da će se sporazumjeti u mjerama, koje će preduzeti zajednički, da se zaštite.

3. U slučaju, da su sigurnost ili interesi jedne od dviju ugovornica ugroženi zbog silovitih napadaka, koji dozade sa strane, druga je strana obvezana, da joj svojim dobrohotnim pristojanjem pruži svoju pomoći političku i diplomatsku u svrhu da suzbije vanjski uzrok ove grožnje.

4. Ugovornice se obavezuju, da će načinom jedne u održavanju i susretljivošću podnijeti na raspravljanje ona pitanja, koja bi ih mogla dijeliti i koja se ne bi mogla običnim postupkom rješiti.

5. Ugovor će trajati 5 godina, a može se produžiti.

6. Ugovor će se ratificirati u Rimu. Odmah iza, ratifikacije stupa u kreplost. Opunomoćeni su ovaj ugovor potpisati za Italiju g. Mussolini i za rumunjski ministar predsjednik rumunjske, koji će po svoj prilici biti sklopljen.

Trgovački ugovor s Rumunjskom.

General Averašev sastao se je također i s ministrom za narodno gospodarstvo on. Beluzzom, dne 20. o. m. Raspravljali su o pripremama za trgovacki ugovor između Italije i Rumunjske, koji će po svoj prilici biti sklopljen.

Trgovačka pogodba između Italije i Grčke.

Talijanski i grčki vlasti zaključile su, da se što prije počnu pogodjana za jednu, da se u svrhu izgradnje i pomorsku podočudu između Italije i Grčke.

Premještanje prefekata.

Doskora će se izvršiti mnogo premještanja prefekata po svom Italiji. Službeno se potvrđuje, da će također i turski i srpski prefekt biti premješten. Cetim prefekata premještavati će se i kvestori.

Venti settembre.

Dne 20. septembra proslavljena je po svoj Italiji obiljetnica zauzeća Rima. Rimski guverner sen. Cremonesi tom je prilikom izdao na pučanstvo gradu Rim proglas u kojem ih opominje na povijesno značenje XX. septembra, a kralj je posao brzojavku, kojom mu izriče hvalu za rad, koji on ulaže oko podignuti učenje.

Po svim su gradovima toga dana bile izvješene zastave, a u večer su javne izvršene bile razsvjetljene.

JUGOSLAVIJA.

Kajmakčalan.

U Jugoslaviji je osloboden i ujedinjen narod slavio 15. o. m. jednu lijepe deset godišnjicu. Obnovljao je zahvalnu uspostavu na one junake, koji su na Kajmakčalanu palu, koji su s velikim žrtvama izvejavali slobodu i koji su svoje živote, kao najveći beton, polozili u temelje Jugoslavije.

Sa se je narod toga dana sjedao jedne divne točke svoje historije, slavne pobijede na Kajmakčalanu.

Razne političke vijesti.

I opet nemiri u Grčkoj.

Jedva da je u Grčkoj poslije Pangalosa, zasjela jedna vlast, vec izgleda da i ova neće biti dugog vijeka. Sada se diže general Plastiras, koji je skupio jak vojni sile i doznao da zbaciti vlast. Do sada je postigao taj uspjeh da ju pobunio republikanskog gardu, ali su ju vladine čete brzo utisale. Dakako da će kriči biti izvedeni pred ratni sud, dok je sama garda raspustena. Ovo opće vrijenje u državi Grčkoj neće sada da izrabe komunisti, pa su na nekoliko mjesteta izazvali nerude, koji su bili brzo ugušeni, i tako sada još uvijek vlasta ugradi položajem. Ali kako se na knadino saznao došlo je u samoj Ateni i do ultične borbe u kojoj imade do četrdeset ranjenih, a stotinu mrtvih. Dizzi se, da je ova najnovija pobuna spremjena od monarchista, koji bi htjeli da povrate bivšeg kralja na prijestolje.

Rusija, Perzija i Turska.

Engleske novine javljaju da se između ruske sovjetske vlade, Perzije i Turske, vode ozbiljni pregovori o sklapanju ugovora između te tri države. Govori se, da je taj ugovor već sklopljen, samo se drži u tajnosti. Engleska pažljivo prati šta se događa u Aziji, jer osjeća da bi takvim jednim ugovorom bili silno ugroženi njeni interesi u Aziji i Indiji.

Trgovački ugovor između Čehoslovačke i Belgije.

Dne 19. o. m. izmjenjeni su dokumenti o trgovackom ugovoru između Čehoslovačke i Belgije.

Protiv Prima de Rivere.

Francuske novine donosi vijesti iz Madrida po kojima Španjolska vojska sva dogovorno trazi od Prima de Rivere da pusti vlast.

Španjolska nota o Tangera.

Iz Londona stižu vijesti, da je Španjolska poslala notu o Tangenu. One traži, da se Tangero pripoji Španjolskoj, i da se u tu svrhu što prije povedu pregovori između nje, Francuske i Engleske.

Nema mira ni u Portugalu.

Portugalska vlast naredila je, da se se putujućim putovima Almeida, višeg činovnika u ministarstvu vojske, koji je upravljao vojsku proglaš, u kojem navaljuje na vlast i traži, da vlast odstupi sa svog položaja.

Madžari za trgovinu sa Jugoslavijom.

Na kongresu madžarskih trgovaca, održanom u Mohaću, mnogi su govorili iščitisti, da se madžarska privredna politika mora obazreti prama jugu narodito prema Jugoslaviji, gdje će naći dobra tržišta.

Njemačka i njezin gospodarstvo.

Njutorški list "Times", piše opširno i sa dokazima o današnjem ekonomskom položaju Njemačke, pa zaključuje, da je ta u ratu poražena država u ekonomskom pogledu najzadržavajuća država na evropskom kontinentu.

Iako takova ulazi sada Njemačka u Ligu Naroda, Njezinu proizvodnju, koliko je učinkovita u ministarstvu vojske, koji je upravljao vojsku proglaš, u kojem navaljuje na vlast i traži, da se oslobodi oborunog pridružiti ratnih pobjeditelja". U to je opticala se je Francuz u Ruhru. Kasnije pošla je u Ljucar, a sada eva je u Ligi — jednaka s njima pobjediteljima.

Pomoći za nepogode.

Savjet Lige Naroda riješio je, da do godine sazove međunarodnu skupštinu, na kojoj bi se organizirala neka pomoći za one stete, koje razne države imaju od potresa, poplavu itd.

Naseljivanje Talijana u Perziji.

Kako javljaju novine perzijska vlast pristala je na molbu Mussolinija da se društvo za kolonizaciju Talijana u Perziji dodele veći dijelovi zemlje, gdje će biti naseljeni Talijani.

Perzija je uistinu, po mišljenju same perzijske vlade, zemlja, koja će moći primiti stotine hiljada talijanskih radnika.

Francuski poslanici u Rimu kod Mussolinija.

Dne 1. o. m. Mussolinija je posjetio francuski poslanik te su oba državnika pretršili položaj, koji se nastao u povodu atentata i sporazumili se o načinu, da se uklone svi uzroci smetnji u srdičanim i prijateljskim odnosima između obje načine.

Crkvena reforma u Poljskoj.

I u Poljskoj se pojavljuje težnja za crkvenom reformom. 18. augusta državna konferencija klerika Sestara kongreša Narodne Obrane, Narodna Obrana, koja je jugoslovenska organizacija, koja je doprinijela svojim dugogodišnjim radom veoma mnogo izgradnji Jugoslavije i oslobodjenju Jugoslavije.

Na Kongresu prisutstvovao je proslavljeni i junak vojske Stepa Stepanović, predsjednik organizacije, svih članova odbora i 58 zastupnika iz cijele Jugoslavije, izabran je doživotni predsjednik vojske Stepa Stepanović podpredsjednik kom. g. Ivan Ribar.

Trgovački ugovor Belgije i Jugoslavije.

Novine pišu, da nije samo liječenje ugarskog vojskovođe Aleksandra Pariz, već da ima i političkih razloga. U vezi s tim ističe se Šte Šteć i ministar Nićin. Pošto Šte Šteć je u Pariz. Radilo se o ugovaranju jednog obrambenog ugovora između Francuske i Jugoslavije.

Ljubiča

